

รูปแบบการสร้างฝายต้นน้ำ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

3. ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร

4. ฝายต้นน้ำแบบถาวร

จัดทำโดย บุรินทร์ สุดลาภา
ส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ
สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ
กุมภาพันธ์ 2564

ฝาย (Check Dam) คือ สิ่งก่อสร้างขวางหรือกั้นทางน้ำ โดยปกติมักจะกั้นลำห้วยลำธารขนาดเล็ก ในบริเวณที่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

รูปแบบของฝายต้นน้ำในปัจจุบัน มีดังนี้

1. ฝายต้นน้ำแบบดอกทูล
2. ฝายต้นน้ำแบบกล่องเกเบี้ยน
  - ชนิดกระสอบดินทรายผสมซีเมนต์
  - ชนิดหินทิ้ง
3. ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร
4. ฝายต้นน้ำแบบถาวร

ประโยชน์ของฝายต้นน้ำ

1. ดักตะกอน
2. เพิ่มความชุ่มชื้นโดยรอบ
3. เก็บกักน้ำ
4. ป้องกันไฟป่า
5. ป้องกันการพังทลายของดิน

แนวทางในการสร้างฝายต้นน้ำ

“การสร้างฝาย” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการบริหารจัดการน้ำ จึงควรสร้างอย่างเป็นระบบโดยเริ่มสร้างฝายต้นน้ำแบบดอกทูล/ฝายต้นน้ำแบบกล่องเกเบี้ยนจากจุดบนสุดของร่องน้ำเรียงลงมา จำนวนประมาณ 30 แห่ง จึงสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 1 แห่ง คือ 1 ชุดเล็ก (set) เมื่อครบ 3 ชุดเล็ก แล้วจึงสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร 1 แห่ง รวมเป็น 1 ชุดใหญ่ (series) ประมาณ 94 แห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาว และความลาดชันของร่องน้ำ

ตัวอย่างการสร้างฝายต้นน้ำแต่ละประเภท

1. ฝายต้นน้ำแบบดอกทูล

2. ฝายต้นน้ำแบบกล่องเกเบี้ยน

2.1 ชนิดกระสอบดินทรายผสมซีเมนต์

2.2 ชนิดหินทิ้ง

